

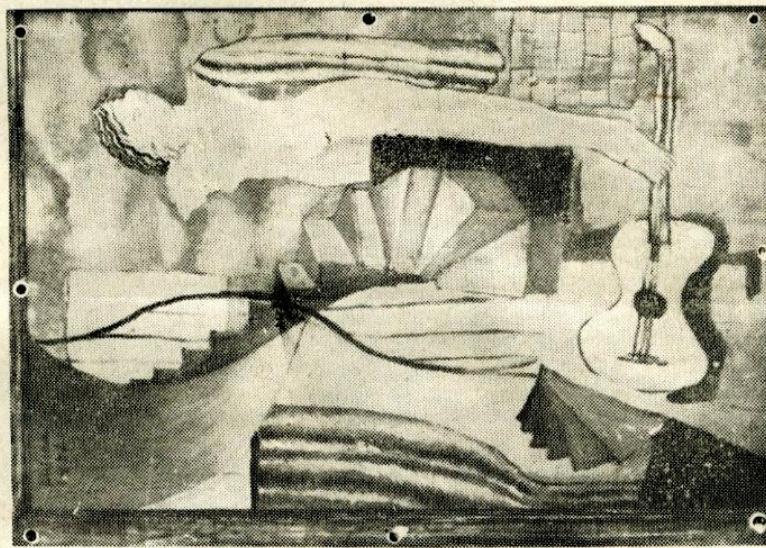
Delo Milene P

Rukama vezuje oči da sanja Milena Pavlović-Barilli*) u želji da prenabregne nametnuti svet i radja svetove sna. Vatre svojih noći da prospe, da bljesnu. Iz tih ugašenih dana, u noćnom plaštu snova, nastale su madži-

*) Milena Pavlović-Barilli rođena je u Požarevcu krajem 1909 godine. Otac joj je talijanski pisac i kompozitor Bruno Barilli. Njena maika Danica Pavlović, ubrzo posle Mileninog rođenja razvela se od svoga muža. Milena uči školu u Beogradu, Požarevcu, Lincu i u jednom manastiru u Grocu. U Beogradu završava bivšu umetničku školu. Zatim dve godine provodi u Minhenu u školi Bloherer i na Akademiji kod Franca fon Štuka i Habermana. Po povratku u Beograd pripreduje izložbu. Traži službu nastavnika crtanja u Požarevacu, Štipu, Velenju i Tetovu. Ali svuda je odbijaju. Tada, 1930 god., nepotrebna i uvredljena, napušta zajedno sa svojom majkom Jugoslaviju u koju otada navraća samo povremeno. Putuje po celom svetu (Italija, Španija, London, Pariz). Upoznaće se sa Valerijem, Fargom, Kasuom. Izlaže u Italiji i Francuskoj. Bavila se i književnošću. Bila je veoma obrazovana. Pored maternijeg jezika govorila je nemački, italijanski, francuski, engleski i španski.

U Ameriku stiže 1939 godine. Pošto je izbio rat ne može natrag Evropu. Ovde ilustrije časopise i radi dekor i kostime za prvu Menottijevu operu. Nesrećno je umrla marta 1945 godine kao supruga bogataša Roberta Astora-Goslena. Njena urna počiva pored njenog oca na rimskom groblju.

ZA UJEDINJENJE SAVREMENOSTI I PROŠLOSTI

ske bajke, čudesne mitološke interpretacije koje u svom ezoteričnom zračenju doprinose otvaranju novih horizonta što se tiče emotivnih sposobnosti ljudi. Milena ne postavlja tako jasno princip raskida između realističke objektivnosti i izvora svesti, ali otkriva elemente nove stvarnosti tumačenjem snova sugestijama pot-

sesti. U pronalaženju autentičnosti življenja njena intuicija našla je autonomiju svoga Ja. Delo Milenino je lirizam koji izvire iz mašte a ova čini osnov svake invencije. Pretenduje ona da dosledno stopi u jednu homogenu celinu logički suprotne pojmove kao život i smrt, prošlost i budućnost, stvarnost i fantaziju, želju i negaciju. Obraduje ona lirske celine između predstavljanja stvarnosti i percepcije potsvesti. Stvarnost u Mileninim slikama ne može da se fiksira lako pomolu automatizma. Sudeći po njenom izrazu stavljamo je u rad nadrealista, ali Milena nije dosledni nadrealista, jer se ona u svom izražavanju ne odriče tradicionalnih plastičnih prosedera. Snom su obavljena njena dela, ali ona se mogu shvatiti kao najčistiji razum. U snu Milena traži zaštitu, satkiva plenove dana i čarolije noći, rasklapa oči u sebi, rasprskava prošlost i nazire niti budućnosti. San izbacuje kao lavu njene doživljaje pokreće snažnu individualnu moć izražavanja.

Slike me potsećaju na srebrne mesecine, na talasanje senovite tišine. Svaki šum je tu prigušen, zatonula gorčina i radost sanjanja, izraz svaki zrači melanoljom, plamen je to posustao, a goreo je burno.

Rascvetovala se Milena Barilli u svet tražeći srođnike, i sada bi se moglo govoriti o Antici, Renesansi, De Kiriku. Milenin autentični izraz izvire iz tih mnogih uticaja. Shvatamo odmah da uticaji nisu bili opasni za njenu snažnu individualnost.

Menjala je Milena zemlje u gramzivosti za saznanjima. Uticaje je primala u želji da stekne što potpuniju

MALO JE TU POKRETA A MNOGO SNENOGLIĆE FILOZOFRANJA

avlović-Barilli

svest o sebi. Kod Milene nema ni traga o strahu za gubitkom ličnosti, već su to njena prepoznavanja, ponovo nadjena sredstva. Milena nam zato i ostavlja preciznu i veoma jasnu predstavu o sebi. Njeno delo nam govori da nema ničeg novog a da nije pružilo ruku nečem što bi izazvalo to otkriće. Trošila je nemilice život u uželji za postojanjem. Projekcija njenog bića čini da se delo shvati potpuno. Poznavala je isuviše dobro dušu umetnosti svakog vremena, upijala je u svoju svest. Sanjanje je nit koja izatkviva njene slike, kojom se svetlost lomi potmulo, svetlost je to lampe, simbola noći. Lirska tišina monolitna i večna. Malo je tu pokreta a mnogo snenog filozofiranja, nema tiranske sile koja uništava. To je puno poverenje prema renesansnoj umetnosti i put ka jednom klasicizmu koji se bori bez obzira na vreme, težnja je to za ujedinjenjem savremenosti i suštine prošlih vremena. Smisao za istinu utkan je u izraz njenog ploda.

Milena svojim delom doprinosi restauraciji mnogih vrednosti. Zato usamljenost njenog slikarstva traži povalu.

Stvarna je ona i u svojoj otsutnosti. Za mene je ta njena čudna fantastika, vizije te, medjaš na braniku od spekulativne praznine.

Ogledni ton nije više prisutan u njenim slikama, zadirala je ona u suštinu sjedinjujući akt poznavanja sa aktom verovanja. Milenin somnambulni san otvara prozor na pozornicu života. Potencija usamljenosti koncentrisala je u njoj energiju.

M I L E N A J E P O S E D O V A L A K L J U Č E V E S N A

Nestala je Milena iz života suviše ranо, ali delom zrači pravo ovapločenje umetnosti. Poetika je podloga izražajnoj formi, potencija njenog crteža obojena irealnim tonovima. Tišina provejava iz Milenine Done pod velom ogrnute tajnom razlepršanog ogrtača. Bol jeca iz svakog kuta Devojčice koja plače iza rešetaka. Tišina lije rastročena svetlost. Cveće kaplje suze okeana iz Utopljenice. Staričica tuži nostalgijom za prošlim vremenima. Venera Milenina, eksplativna, uzbudljiva, pored svoje čistote nosi sobom pverzitet i otktriva smisao svoje dvostrislene telesnosti. Platna vase od nemoći da uhvate najtanjanije niti života. Sopstveni lik Milene Barilli nazire se u svim platnima, njenim likom lebde vizije koje se propi-

nju za korenima životnosti. Sova je simbol njene dramatične sudbine.

U tim spletovima Renesanse, Antike, našeg folklora, nasledjenih majčinih tradicija, iz te stvarnosti u snovima, svako ko može da pronikne u suštinu, doživljava životnu senzaciju. Čovek postaje svestan da je taj prigušeni krik Milene Pavlović-Barilli obelodanjena vizija bolnog čovečanstva koje želi da se izmigolj iz trivijalnosti i razleprša imaginacijom za izražavanjem najdublje realnosti.

„Crni orlić“ — kako su je zvali najstaknutiji duhovi našeg vremena koji su visoko cenili Milenin stvaralački opus, — ta Milena Pavlović-Barilli za koju je Žan Kasu rekao da poseduje ključeve sna, imponuje svojom dostojanstvenom i snažnom individualnošću.

Bogdana POZNANOVIC

